

Pri predšolskem otroku poteka razvoj jezika izjemno hitro. Branje knjig skupaj z njim predstavlja priložnost za spodbujanje jezikovnega razvoja, hkrati pa krepi odnos med otrokom in staršem. Otroci morajo biti vključeni v številne jezikovne interakcije z odraslimi, ki jim pojasnijo pomen slišanih besed in izjav, hkrati pa tudi razširjajo njihove izjave. Spodbudno je, da starši pri izražanju uporabljajo bogato besedišče s številnimi različnimi stavčnimi strukturami, da bi lahko otroci čim bolj uspešno napredovali v jezikovnem razvoju. Članek ameriških raziskovalcev, ki

proučujejo zgodnji jezikovni razvoj, izpostavlja šest okoljskih dejavnikov, ki spodbujajo jezikovni razvoj pri otrocih.

OTROCI MORAJO POGOSTO SLIŠATI VELIKO BESED

Raziskave kažejo, da ni pomembna le otrokova dnevna izpostavljenost jeziku, temveč tudi to, da je otrok izpostavljen besedišču s širokim obsegom, ki vsebuje številne nepoznane besede. Knjige vsebujejo **bogato besedišče s številnimi novimi besedami**, prav tako pa vsebina knjig vsebuje bistveno **več besed, ki se redkeje pojavljajo v govorjenem jeziku** in spodbuja k **uporabi širšega obsega besedišča** v primerjavi z vsakodnevnimi pogovori. Besede v knjigah se pogosto ponavljajo skozi celotno zgodbo v različnih stavčnih strukturah, kar otroku pomaga pri **razumevanju in uporabi novih besed**. Prav tako knjige otroku nudijo priložnost, da **vedno znova sliši iste besede**, ko večkrat preberemo knjigo.

OTROCI SE NOVIH BESED NAUČIJO, KO SO ZAINTERESIRANI

Otroci se jezika najbolje učijo takrat, ko starši sledijo njihovim interesom, se vključujejo v njihovo igro in se z njimi pogovarjajo o temah, ki jih zanimajo. Raziskave ugotavljajo, da imajo otroci staršev, ki sledijo njihovim interesom in se z njimi o njih tudi pogovarjajo, naprednejše besedišče. Otroške knjige pogosto vsebujejo **ilustracije z živimi barvami in teme, ki otroke zanimajo**, prav tako pa vsebujejo številne **domišljjske teme** (na primer pirati, zmaji, princeze), ki spodbujajo pogovor med otrokom in staršem. Starši, ki so pozorni na **otrokove interese**, lahko hitro opazijo, kaj je v knjigi, kar zanima otroka in gradijo na njegovem zanimanju s komentiranjem. Knjige omogočajo otrokom, da staršu lažje pokažejo svoje interese na različne načine (na primer z gestami, oglašanjem in besedami).

OTROCI SE NAJBOLJ UČIJO, KO SE STARŠI NA NJIH ODZIVAJO

Mlajši otroci imajo številne koristi od interakcij s starši, v katerih starši sledijo otrokovim interesom in se na njih tudi ustrezno odzivajo. Raziskave ugotavljajo, da ustrezen odziv staršev na interese in izjave otroka vpliva na otrokovo doseganje razvojnih mejnikov, kognitivni razvoj oziroma razvoj mišljenja, besedišče, pripravljenost na šolo in otrokove matematične veščine. Knjige spodbujajo ustrezno odzivanje staršev na otroka in njegove interese, saj omogočajo, da starši lažje **delijo pozornost z otrokom** ob prebiranju knjig, prav tako pa lažje opazijo, na kaj je otrok osredotočen in o čem govori.

OTROK SE NAUČI NOVIH BESED, KO JE JASEN NJIHOV POMEN

Otroci potrebujejo pomoč pri razumevanju pomena in uporabe besed, zato da bi lahko širili svoje besedišče. Otroku **pojasnite pomen besede**, v knjigi **pokažite na sliko oziroma ilustracijo**, ki prikazuje besedo in **uporabite intonacijo ali gesto**, s katero obrazložite pomen besede. Prav tako nove besede uporabite **v kontekstu** (na primer, otrok bo lažje razumel pomen besede gleženj med pogovorom o delih telesa, kot če bi besedo gleženj prvič slišal izven konteksta). Številne knjige so napisane tako, da se določene besede **ponavljajo**

na vsaki strani. Otroku to olajša razumevanje pomena in učenje novih besed, saj sliši njihovo uporabo v različnih stavkih.

BESEDIŠČE IN SLOVNICA SE UČITA SKUPAJ

Količina in raznovrstnost jezika, ki ga otroci poslušajo, vplivata na širjenje besedišča in razvoj slovnice. Slednja se uči vzporedno in pomagata pri razvoju eden drugega. Da bi se lahko otroci učinkovito učili jezika, morajo nove, nepoznane besede slišati v **slovnično pravih stavkih**. Knjige vključujejo številne nove besede, ki se skozi celotno zgodbo ponavljajo in pojavljajo v slovnično pravih ter raznovrstnih stavkih.

IZKUŠNJA NAJ BO POZITIVNA

Otroci potrebujejo pozitivne izkušnje ob pogovorih s starši. Ko je starš pozoren na otroka in njegove interese, govori v celih stavkih in nadaljuje pogovor z otrokom na način, da širi otrokovo besedišče in gradi njegovo slovnico, za otroka ustvarja pozitivno izkušnjo. S širjenjem otrokovih izjav in postavljanjem vprašanj namesto navodil, govorimo več in ustvarjamo priložnost za otrokov jezikovni razvoj.

Branje knjig skupaj z otrokom ima številne prednosti, knjige pa predstavljajo odličen pripomoček za spodbujanje otrokovega jezikovnega razvoja. To je še posebej pomembno za tiste otroke, ki odstopajo v jezikovnem razvoju in potrebujejo večjo izpostavljenost jeziku kot otroci, ki tovrstnih odstopanj nimajo. Raziskave ugotavljajo, da ima branje knjig otrokom starim od osmega meseca dalje pomemben vpliv na zgodnji jezikovni razvoj, prav tako pa ima na jezikovni razvoj pomemben vpliv količina branja, zato otrokom berite čim več.

Vir: Dickinson, D. K., Griffith, J. A., Michnick Golinkoff, R. & Hirsh-Pasek, K. (2012). How Reading Books Fosters Language Development around the World. *Child Development Research*, 2012, 1-15. doi:10.1155/2012/602807